

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.278/2021/5. szám

A felperes:

(felperes neve) (felperes címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Ádám Sándor (ügyvéd címe.)

Az alperesek:

I. rendű alperes: (I. r. alperes neve) (I-II. r. alperes címe)

II. rendű alperes: (II. r. alperes neve) (I-II. r. alperes címe)

(III. r. alperes neve) ((III. r. alperes címe)

Az alperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Kiss M. László Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Kiss M. László; ügyvédi iroda címe.)

A per tárgya:

Végrendelet érvényességének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék, 6.P.20.211/2021/12.

A fellebbezést benyújtó fél:

Felperes, 6.P.20.211/2021/14.

Í T É L E T

Az ítéltábla a törvényszék ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a 2 500 000 (kettőmillió-ötszázezer) Ft másodfokú eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] (örökhagyó neve) örökhagyó (település neve)ban (halál időpontja) napján végrendelet hátrahagyásával hunyt el. A felperes a végrendeleti, az alperesek a néhai törvényes örökösei. A felperes a hagyatéki eljárásban csatolta a végrendelet másolatát.

[2] (közjegyző neve) (település neve)i közjegyző a 2019. november 19. napján kelt (végzés száma) számú hagyatékátadó végzésében az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal az örökhagyó gyermekeinek, a II. és III. rendű alpereseknek adta át törvényes öröklés jogcímén az I. rendű alperes haszonélvezeti jogával terhelt. Az öröklési jogi vitára tekintettel a közjegyző tájékoztatta a felperest, hogy öröklési igényét az ideiglenes hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül perben érvényesítheti, a per megindítását legkésőbb a határidő elteltét követő 8 napig igazolnia kell a közjegyzőnél, a bíróság által érkeztetett keresetlevél bemutatásával.

[3] Az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzés 2019. december 24. napján jogerőre emelkedett.

[4] A felperes a hagyatéki igényét érintő keresetlevelét és annak mellékleteit elektronikus úton nyújtotta be a Szolnoki Törvényszékhez, melyek 2020. január 23. napján 17.46 órakor érkeztek be a bíróságra.

[5] A felperes a perindítás igazolásaként a keresetlevelet 2020. február 4. napján postai úton nyújtotta be a közjegyzőhöz, majd annak a bíróság által érkeztetett példányát 2020. február 7. napján küldte meg a közjegyzőnek. A felperes mulasztása miatt igazolási kérelmet terjesztett elő, amelyet a közjegyző a 61. számú végzésében elutasított. A közjegyző a 2020. február 4. napján kelt 54. sz. végzésében megállapította, hogy az ideiglenes hagyatékátadó végzés teljes hatályúvá vált.

[6] A felperes mindkét végzéssel szemben fellebbezéssel élt, a Szolnoki Törvényszék az (.....) és (.....) számú végzéseiben mindkét fellebbezett végzést helybenhagyta.

A felperes keresete, az alperesek ellenkérelme

[7] A felperes keretében annak megállapítását kérte, hogy az örökhagyó hagyatékába tartozó ingatlan, ingó vagyontárgyak 1/3 részét az általa hatályosnak tekintett végrendelet alapján végrendeleti öröklés jogcímén megszerezte, míg annak további 2/3 része törvényes öröklés címén a II. és III. r. alpereseket illeti az I. r. alperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelt.

[8] A felperes kiemelte, az öröklési per megindítására irányadó határidő nem jogvesztő jellegű, öröklési igénye anyagi jogi igény, ami a Ptk. 7:2. §-a alapján nem évül el, ezért annak perbeli érvényesítésére módja van.

[9] Az alperesek ellenkérelmükben elsődlegesen a per megszüntetését kérték a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján, a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontjára és a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. tv. (Hetyv.) 114. §-ára figyelemmel. Álláspontjuk szerint a felperes elmulasztotta a perindítási határidőt, ezért a keresetlevelet vissza kellett volna utasítani. Kiemelték, a Hetyv. 114. §-a szerinti perindítási határidő anyagi jogi jellegű, a felperes keresetlevelének legkésőbb a határidő utolsó napján a hivatali idő végéig meg kellett volna érkeznie a bírósághoz. Érdemben a kereset elutasítását kérték.

[10] A törvényszék a 6.P.20.087/2020/27. sz. végzésében az alperesek permegszüntetés iránti kérelmét elutasította. A perindítási határidő tekintetében osztotta a felperes álláspontját hangsúlyozva, hogy e határidő a Hetv. 114. §-a szerint nem jogvesztő. Tévesnek ítélte a közjegyző határidő számítását, mert a törvénykezési szünet időtartama nem hagyható figyelmen kívül. Erre tekintettel a kereset előterjesztésére nyitva álló határidő utolsó napja 2020. január 31. napja, amelyhez képest a felperes keresete nem késett el.

[11] Az alperesek fellebbezése alapján eljáró ítéltábla Pkf.II.20.363/2020/5. számú végzésében a törvényszék végzését hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Utalt arra, nem vitatható, hogy a Hetv. 114. §-ában írt anyagi jogi határidő nem jogvesztő jellegű, ezért az alperesek elévülési kifogására figyelemmel a per megszüntetése helyett érdemben bírálendő el az elévülési kifogás.

[12] A megismételt eljárásban a felperes keresetét, az alperesek ellenkérelmüket változatlanul fenntartották.

Az elsőfokú ítélet és annak indokai

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek 2 540 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy az 1 500 000 Ft illetéket az állam viseli. A perbeli határidőt anyagi jogi határidő, amelyre a Pp. 148. § (1) bekezdése nem alkalmazható. Rámutatott, a felperes keresetét a nyitva álló határidő utolsó napján a hivatali idő leteltét követően terjesztette elő [Pp. 146. § (6) bekezdés], ezért az igényérvényesítéssel (perindítással) elkészt. A perindítási határidő nem jogvesztő, ezért a 4/2003. PJE határozat alapján a mulasztás jogkövetkezményéről az alperesek elévülési kifogása alapján kellett döntenie, amelyet megalapozottnak ítélt, ezért a keresetet érdemben nem vizsgálta.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[14] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes a Pp. 381. §-a alapján annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Jogszabálysértésként hivatkozott a Pp. 146. § (6) bekezdésére, az E-ügyintézési törvény 9. § (4) bekezdésére és a 451/2016. (XII.19.) Korm.rendelet 54. § (1) bekezdésében foglaltakra. Érvelése szerint a perbeli keresetindítási határidő anyagi jogi határidő, amelyre a Pp. 146. § (6) bekezdése nem alkalmazható. Kiemelte, az anyagi jogi határidőt nem lehet egyben eljárásjogi határidőnek tekinteni, azt eltérő módon kell számítani. A 4/2003. PJE. határozat szerint a keresetlevél bírósághoz történő benyújtása nem perbeli cselekmény, azaz nem a per része, ezért a perindítási határidő megtartásának vizsgálatánál sem vehető figyelembe a Pp. fenti rendelkezése. Az anyagi jogi határidőknél a Ptk. 8:3. §-a irányadó, ezáltal az a szabály is, hogyha a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esik, akkor a határidő a következő munkanapon jár le. Nincs akadálya annak, hogy az ítéltábla erre figyelemmel korábbi álláspontját módosítsa. Rámutatott, elektronikus kapcsolattartás esetén a beadvány hivatali idő lejártát követő benyújtása sem a fél, sem a bíróság részére nem jelent hátrányt, az pedig nem tudható, hogy az egyes bíróságokon meddig tart a hivatali határidő.

[15] A fenti okfejtés megalapozatlansága esetén arra hivatkozott, hogy a perindításra nyitva álló 30 napos határidőn belül 2020. január 20-án 10.52-től 17.40-ig üzemkiesés volt, ezért a 451/2016. (XII.19.) Korm. rendelet 54. § (1) bekezdése szerint az adott nap (2020. január 20.)

a határidőbe nem számítható be. Ez mind az eljárásjogi, mind az anyagi jogi határidőkre, jelen esetben a keresetindítási határidőre is vonatkozik, ezért az egy nappal meghosszabbodott, emiatt 2020. január 24. napján járt le. Ehhez képest pedig a keresete nem késett el, annak érdemi elbírálása nem mellőzhető.

[16] Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Fenntartották, hogy a keresetindítási anyagi jogi határidő esetén a keresetlevélnek a határidő utolsó napján a hivatali idő végéig meg kell érkeznie a bírósághoz. Hivatkoztak a 4/2003. PJE határozatban foglaltakra. Anyagi jogi határidőt nemcsak anyagi jogi, hanem eljárásjogi jogszabály is előírhat, ilyen a Hetv. 114. §-a is. E keresetindítási határidő kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában nem jogvesztő, arra a Ptk. 6:21. §-a alapján az elévülés szabályai irányadóak. A perindítási határidő elmulasztásával a felperes elveszítette a lehetőségét, hogy öröklési igényét érvényesíthesse.

[17] A bíróságok honlapján feltüntetésre kerül a hivatali idő tartama, ezért a felperes megalapozottan nem hivatkozhat arra, hogy ez nem volt ismert számára. A beadványok beadását illetően hivatkoztak a 14/2002. (VIII.1.) IM. rendelet 75/C. § (5) bekezdésére, amely összhangban áll azzal, hogy a határidő a bíróság hivatali idejének végéig tart.

[18] Az elektronikus rendszer üzemzavarát illetően állították, az üzemkiesés nem akadályozta a felperest a kereset határidőben történő előterjesztésében, mert az üzemszünet megszűnése után a határidőből még 3 nap állt rendelkezésére, azaz a rendszerhiba nem kényszerítette a felperest a határidő elmulasztására. Emiatt a felperes ezt érintő hivatkozását kérték figyelmen kívül hagyni. Érveik alátámasztásaként utaltak a 3111/2019. (V.17.) AB. végzésben kifejtettekre. A felperes az üzemszünetre az elsőfokú eljárásban egyébként nem hivatkozott, ezért ez, mint új tény a fellebbezési eljárásban nem vehető figyelembe [Pp. 373. § (2) bekezdés].

[19] A felperes - fellebbezését fenntartva - az ellenkérelem tekintetében előadta, a négy órát meghaladó üzemszünet a határidő bármelyik napját érintheti, az nem hagyható figyelmen kívül arra figyelemmel, hogy nem a keresetlevél benyújtására irányadó határidő utolsó napját érintette. E hivatkozása nem új tényállítás, azzal csupán jogi érvelését bővítette, miután mindvégig azt állította, hogy a keresetindítási határidőt nem mulasztotta el.

Az ítéltábla döntésének indokai

[20] A fellebbezés alaptalan.

[21] Az ítéltábla hangsúlyozza, a felülbírálati jogkörét jelen fellebbezési eljárás során is a Pp. 370. § (1) bekezdésében írtak szerint gyakorolja a fellebbezési kérelemre, ellenkérelemre tekintettel, azok korlátai között. A felülbírálat korlátját a Pp. 371. § (1)-(2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelmények adják. E tekintetben annak van jelentősége, hogy a fellebbező fél milyen döntést kér a másodfokú bíróságtól, azt mivel indokolja, mely anyagi vagy eljárási szabályok megsértésére hivatkozik, mely felülbírálati jogkör gyakorlását kéri a bíróságtól.

[22] Ahogyan azt az ítéltábla a Pkf.II.20.363/2020/5. számú végzésében is kifejtette, a kereset az alanyi (anyagi) jog bírósági érvényesítésének eszköze, míg a kereset tárgya az érvényesíteni kívánt jog, annak tartalma a döntésre vonatkozó határozott kérelem. A kereset előterjesztését jogszabály határidőhöz kötheti. A határidők számítására vonatkozóan mind anyagi jogi, mind eljárásjogi jogszabályok tartalmazhatnak rendelkezéseket. Ennek megfelelően vannak eljárásjogi és anyagi jogi határidők, amelyek számítási módjuk és elmulasztásuk jogkövetkezményeit illetően egymástól eltérnek. A 4/2003. PJE határozatban a Kúria kifejtette, a jogszabályban megállapított keresetindítási határidő nem a bírósági eljárás

része, hanem az alanyi (anyagi) joghoz kötődik, és mint ilyen, szükségképpen anyagi jogi természetű. E határidő jellege független attól, hogy a határidőt anyagi, vagy eljárási jogszabály tartalmazza.

[23] Az anyagi jogi határidő számítására vonatkozó rendelkezések szerint a határidő elmulasztásának, vagy a késedelemnek a jogkövetkezményei a határidő utolsó napjának elteltével állnak be azzal, ha a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le. A bírósághoz intézett beadványok előterjesztésére megállapított határidő már a hivatali idő végével lejár, ami azt jelenti, hogy a keresetlevélnek a határidő utolsó napján a munkaidő végéig a bírósághoz meg kell érkeznie. Ebből pedig az következik, hogy - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a fél abban az esetben is elmulasztja a keresetindítási határidőt, ha azt a határidő utolsó napján ajánlott küldeményként postára adja, azaz az anyagi jogi határidőre nem alkalmazható a Pp. 105. § (4) bekezdése.

[24] Lényeges, hogy az időmúlás hatása egyfelől a jogvesztés, másfelől az elévülés. Jogvesztés csak kifejezett jogszabályi rendelkezés alapján következhet be, míg a jogvesztést nem eredményező anyagi jogi határidő elévülési jellegű. Ez utóbbi esetben mód van a mulasztás kimentésére. Ha a keresetlevél benyújtására megállapított határidő jogvesztő, vagy a fél nem él igazolással a mulasztása kimentésére, illetve az alaptalan, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani - a jelenleg hatályos Pp. szabályai szerint vissza kell utasítani -, ezek elmaradása esetén a per megszüntetésének van helye. Amennyiben pedig jogszabály kifejezett rendelkezése nem ír elő jogvesztést a keresetlevél késedelmes előterjesztése esetén és igazolásnak sincs helye, a mulasztás jogkövetkezményéről az ellenérdekű fél elévülési kifogása alapján érdemben kell dönteni.

[25] A perbeli esetben a keresetindítási határidőt a Hetv. 114. §-a tartalmazza, amely határidő anyagi jogi jellegű, nem a bírósági eljárás része, ahogyan a keresetlevél benyújtása sem tekinthető perbeli cselekménynek. A 4/2013. PJE határozat egyértelműen foglal állást abban, hogy a bírósági eljárást megindító beadványnak a határidő utolsó napján a hivatali idő végéig meg kell érkeznie a bíróságra, e tekintetben a Pp. 146. § (6) bekezdésének alkalmazása nem mellőzhető. Tény, hogy a felperes a keresetlevele 2020. január 23. napján 17.46 órakor érkezett meg a Szolnoki Törvényszékre elektronikus úton, azaz a határidő utolsó napján, de a hivatali idő lejártát követően, ezért az elkésett. Ez esetben pedig közömbös, hogy a felperes elektronikus úton, vagy egyéb módon nyújtotta be a keresetlevelet, a hangsúly azon van, megérkezik-e a keresetlevél a hivatali idő vége előtt. A felperes hivatkozásával ellentétben annak sincs jelentősége, hogy a hivatali idő lejártát követően röviddel benyújtott keresetlevél okoz-e a bíróság, vagy az ellenérdekű fél számára többletmunkát, vagy egyéb hátrányt, ez a körülmény ugyanis nem alkalmas a felperesi késedelem kimentésére. Nem fogadható el az a felperesi érvelés sem, hogy a bíróság hivatali idejének tartama nem ismert, illetve az bíróságonként változó lehet, miután azt a Bíróságok Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza, amely az interneten, a bíróságok honlapján mindenki számára hozzáférhető.

[26] A felperes fellebbezésében állította, hogy a perindítási határidő 30 napja alatt 2020. január 20.-án 10.52-től 17.40-ig üzemkiesés volt az elektronikus ügyintézés biztosító információs rendszerben, ezért a 451/2016. (XII.19.) Korm. rendelet 54. § (1) bekezdése szerint a négy órán át tartó üzemzavar okozta üzemszünetre tekintettel az érintett nap (2020. január 20.) a határidőbe nem számítható be. Emiatt a határidő 2020. január 24. napján járt le, ezáltal a keresetlevél benyújtása határidőben történt. Oszlja az ítéltábla az alperes álláspontját, hogy e hivatkozás a fellebbezési eljárásban már nem vehető figyelembe.

[27] Lényeges, hogy a felperesnek a keresetében meg kell határoznia az általa érvényesíteni kívánt jogot, a jogalap megjelölése útján. A jogállításnak határozottnak kell lennie, azaz az érvényesített jogot egyértelműen beazonosíthatóan kell feltüntetni. Meg kell határozni továbbá az igényt megalapozó tényeket, amelyek körét az érvényesített jog és a kereseti

kérelem tartalma jelöli ki. A keresetlevélben elő kell adni a jogot megalapozó, azaz a jogot keletkeztető összes jogilag releváns és konkrét tény, továbbá ismertetni kell, hogy a felperes a kérelem tartalmát hogyan határozza meg, milyen adatok képezik annak alapját. A tényalap tekintetében tehát a kereset alaposságának alátámasztása a cél, a jogállítás és a tényállítás közötti összhangot pedig a jogi érvelés teremti meg. A bíróság a fél által előadott tények tükrében vizsgálhatja az érvényesíteni kívánt jog megalapozottságát.

[28] A perben az elsőfokú bíróság a keresetben megjelölt tények figyelembevételével hozta meg döntését, amelyek között az üzemszünetre történő hivatkozás nem szerepelt. A felperes a jogi érvelését megalapozó tényállítását a másodfokú eljárás során akként módosította, hogy a keresetlevél határidőben történő előterjesztését az informatikai rendszerben bekövetkezett üzemszünettel kívánta igazolni, ami olyan új tényállításnak minősül, amely a Pp. 373. § (2) bekezdése alapján nem vehető figyelembe. Lényeges, hogy az üzemkiesés ténye az NISZ Zrt. honlapján közzétett adatok alapján már az elsőfokú eljárás során is ismert volt, ennek ellenére a felperes arra nem hivatkozott, illetve a fellebbezésében nem állította, hogy e tényről önhibáján kívüli okból csak az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően szerzett tudomást. Erre figyelemmel az ítéltábla nem vizsgálta, bekövetkezett-e olyan időtartamú üzembiztos a keresetindítási határidő 30 napja alatt, amely miatt a határidő meghosszabbodhatott és azt sem, hogy e rendszerhiba kényszerítette-e a felperest a határidő elmulasztására.

[29] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság nem sértett jogszabályt, az alperesek elévülési kifogása alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a kereset előterjesztésére nyitva álló anyagi jogi határidőt elmulasztotta, e per keretében öröklési igénye érvényesítésére nincs mód.

[30] Megjegyzi az ítéltábla, a végrendelet érvényességének megállapítása iránti keresetindítási határidő elmulasztása ugyanakkor nem zárja ki, hogy a felperes utóbb a hagyaték tárgyaival kapcsolatos tulajdoni igényét érvényesítse. Az öröklési jogi igény esetén a fél a hagyaték tárgyai, vagy azok egy része tekintetében tulajdoni igényt kíván érvényesíteni, ez az igény nem évül el, ezért tulajdonjoga megállapítása iránt utóbb abban az esetben is indíthat peres eljárást, ha a hagyatéki eljárásban figyelembe nem vett igénye perbeli érvényesítése tekintetében irányadó határidőt elmulasztotta. Ez utóbbi esetben viselnie kell annak kockázatát, hogy a hagyaték teljes hatályú átadását követően a hagyaték tárgyai tekintetében az örökösök rendelkezési jogukat gyakorolták, azok tulajdonjogát esetlegesen már nem szerezheti meg.

[31] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[32] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben kérték a felperes perköltségben való marasztalását, azonban nem jelölték meg a konkrét költségigényüket és azt sem, hogy annak megállapítását a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet mely rendelkezése alapján kérik, ezért az ítéltábla a másodfokú eljárásban felmerült költségük viseléséről nem rendelkezhetett.

[33] A felperes az eljárásban teljes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a fellebbezés megalapozatlanságára figyelemmel a fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja és 102. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

[34] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. §-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanóczné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró